

๑ ทศวรรษ
ก ล ต

ทศวรรษแรกของ ก.ล.ต. กับตลาดทุนไทย
(พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๕)

“ กำกับและพัฒนา
ตลาดทุนของประเทศ
ให้มีประสิทธิภาพ
ยุติธรรม
โปร่งใส
และน่าเชื่อถือ ”

สํานัก

กล่าวนำ	๑
บทแรก ก่อนจะมาเป็น ก.ล.ต.	๓
บทที่ ๒ มองย้อนหลัง : ๑๐ ปีที่ผ่านมา	๑๗
• ๒๕๓๕ - ๒๕๓๗ ช่วงเริ่มต้นองค์กรใหม่	๑๘
• ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐ ช่วงแห่งการเติบโตและจุดเริ่มต้นแห่งวิกฤตเศรษฐกิจ	๒๐
• ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒ ช่วงแห่งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	๒๓
• ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ ช่วงแห่งการฟื้นฟูธุรกิจและการพัฒนาตลาดทุน	๒๕
บทที่ ๓ งานสำคัญในแต่ละด้าน : พัฒนาการจากอดีตและความท้าทายในอนาคต	๓๑
• ตลาดตราสารทุน	๓๒
♦ ส่วนที่ ๑ การพัฒนาและการกำกับดูแลด้านการระดมทุน	๓๕
การจัดระบบรองรับการระดมทุน	๓๕
การสร้างเชื่อมั่นให้ผู้ลงทุน	๕๕
♦ ส่วนที่ ๒ การพัฒนาและการกำกับดูแลด้านการซื้อขายหลักทรัพย์	๖๕
การกำกับดูแลบริษัทหลักทรัพย์	๖๕
ตลาดหลักทรัพย์และระบบซื้อขายหลักทรัพย์	๘๖
การรักษาความเป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์	๕๔
• ตลาดตราสารหนี้	๕๕
♦ ตราสารหนี้ภาคเอกชน	๕๕
การกำกับดูแลการออกและเสนอขายหุ้นกู้	๕๗
การเสนอขายหุ้นกู้ในต่างประเทศ	๕๕
การกำกับดูแลการออกตั๋วเงิน	๑๐๐
การสนับสนุนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ	๑๐๑
การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์	๑๐๓
♦ ตราสารหนี้ภาครัฐ	๑๐๔
♦ ตลาดรองตราสารหนี้	๑๐๕

• ธุรกิจการจัดการลงทุน	๑๑๒
♦ ธุรกิจการจัดการกองทุนรวม	๑๑๕
♦ ธุรกิจการจัดการกองทุนส่วนบุคคล	๑๒๒
♦ ธุรกิจการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	๑๒๓
♦ ธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุน	๑๒๕
♦ ธุรกิจการจัดการเงินร่วมลงทุน	๑๒๗
• ตลาดอนุพันธ์	๑๒๘
♦ จุดเริ่มต้น	๑๒๘
♦ เหตุผลที่ต้องมี	๑๒๙
♦ การเดินทางที่ยาวนาน	๑๓๐
♦ คำถามที่มีคำตอบ	๑๓๓
♦ อนาคตที่ท้าทาย	๑๓๖

บทที่ ๕ การดำเนินการกับผู้กระทำความผิด	๑๓๙
• อะไรคือการบั่นหุ้่นหรือการสร้างราคาหลักทรัพย์	๑๔๐
• การบั่นหุ้่นแตกต่างจากการเก็งกำไรอย่างไร	๑๔๑
• พัฒนาการของการกำกับดูแล	๑๔๒
♦ ช่วงปี ๒๕๓๕ - ๒๕๓๗	๑๔๒
♦ ช่วงปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐	๑๔๓
♦ ช่วงปี ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒	๑๔๔
♦ ช่วงปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕	๑๔๖
• การดำเนินคดีที่สำคัญในรอบ ๑๐ ปี	๑๔๖
♦ กรณีการสร้างราคาหลักทรัพย์	๑๔๗
♦ กรณีการทุจริตของผู้บริหาร	๑๔๙
♦ กรณีการใช้ข้อมูลภายใน	๑๕๑
♦ กรณีการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต	๑๕๒
• การดำเนินการเชิงบริหาร	๑๕๔
• ปัญหาและอุปสรรค	๑๕๕
• การกิจที่ไม่สิ้นสุด	๑๕๘

บทที่ ๕	ลักษณะการดำเนินงานของ ก.ล.ต.	๑๖๑
	• การออกกฎ	๑๖๒
	• การกำกับดูแลและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย	๑๖๔
	• การบริหารทรัพยากรบุคคล	๑๖๕
	• งบประมาณ	๑๖๖
	• ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ก.ล.ต. กับสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.	๑๖๘

บทที่ ๖	ความสัมพันธ์กับองค์กรกำกับดูแลในต่างประเทศ	๑๗๑
----------------	---	-----

บทที่ ๗	มองอนาคต	๑๗๓
	• รูปแบบของตลาด	๑๗๘
	• การชำระราคาและส่งมอบ	๑๘๐
	• รูปแบบของธุรกิจ	๑๘๑
	• รูปแบบขององค์กรกำกับดูแล	๑๘๓

บทส่งท้าย		๑๘๕
------------------	--	-----

ภาคผนวก		
	• ลำดับเหตุการณ์สำคัญในตลาดทุนช่วงพฤษภาคม ๒๕๓๕ - พฤษภาคม ๒๕๔๕	๑๘๖
	• สถิติสำคัญในตลาดทุนปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๔	๒๐๖
	• สรุปความคืบหน้าของการดำเนินคดีที่สำคัญตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๕	๒๑๘
	• สรุปการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๔	๒๓๐

บรรณานุกรม		๒๔๘
-------------------	--	-----

ศาสตราจารย์ ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
พฤษภาคม ๒๕๕๕

ก.ล.ต. ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ดำเนินงานในการพัฒนาและกำกับตลาดทุนของประเทศไทยมาด้วยดีจนถึงปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ รวมเป็นเวลา ๑๐ ปีพอดี นับเป็นจังหวะเหมาะสมที่จะได้สรุปประสบการณ์และผลการดำเนินงานในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อประโยชน์ในการสำรวจตนเองและเป็นการสร้างความเข้าใจกับสาธารณชน อีกทั้งเป็นการแสดงความรับผิดชอบในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ควรต้องรายงานการทำงานของตนต่อสาธารณชนให้ทราบอยู่เป็นระยะๆ

หนังสือ “หนึ่งทศวรรษ ก.ล.ต.” นี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการบันทึกเหตุการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจในแนวความคิดและการปฏิบัติงานของ ก.ล.ต. ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาประสบการณ์ ซึ่งมีทั้งที่ประสบความสำเร็จสมตามความมุ่งหวังและที่อาจจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จนัก และเป็นการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานหนึ่งต่อประชาชนของประเทศ

เพื่อความสมบูรณ์และเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ก.ล.ต. เป็นหน่วยงานที่มีชีวิต มีที่มา และมีอนาคต หนังสือเล่มนี้จึงเริ่มต้นด้วยบทที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาในช่วงก่อนมี ก.ล.ต. และลงท้ายด้วยการมองถึงประเด็นท้าทายในอนาคต ระหว่างกลางจะประกอบด้วยบทที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในตลาดทุนไทย รวมทั้งแนวการทำงานของ ก.ล.ต. ใน ๔ ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งองค์กร ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๗ ช่วงเติบโตและเริ่มต้นวิกฤตเศรษฐกิจ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐ ช่วงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒ และช่วงการฟื้นฟูธุรกิจและตลาดทุน ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ หลังจากนั้นจะเป็นการเสริมด้วยรายละเอียดที่เกิดขึ้นในตลาดทุนส่วนต่างๆ ได้แก่ ตลาดตราสารทุน ตลาดตราสารหนี้ ธุรกิจการจัดการลงทุน และตลาดอนุพันธ์

บทที่กล่าวถึงตลาดทุนแต่ละส่วนจะมีรายละเอียดค่อนข้างมาก เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาอ้างอิงได้ และบทที่จะช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจ ก.ล.ต. ในแง่การจัดตั้งและการกำกับดูแลได้ดีที่สุด คือ บทที่ว่าด้วยลักษณะการดำเนินงานของ ก.ล.ต.

มีข้อสังเกตที่ขอทำความเข้าใจไว้ล่วงหน้าในการอ่านหนังสือเล่มนี้ คือ จะมีทั้งคำว่า “ก.ล.ต.” “คณะกรรมการ ก.ล.ต.” และ “สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.” ที่จะใช้อ้างอิงถึงในบทต่างๆ คำแรกจะใช้ในกรณีที่ต้องการหมายถึง องค์กร ก.ล.ต. โดยรวม ส่วน ๒ คำหลังจะใช้เมื่อต้องการเจาะจงถึงคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย หรือสำนักงานที่เป็นผู้นำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ

หนังสือเล่มนี้เดิมตั้งใจจะขอให้คนกลางซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเป็นผู้เขียน แต่หาผู้ที่มีความสนใจติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้อย่างครบถ้วนได้ค่อนข้างลำบาก ในที่สุด จึงตัดสินใจเขียนกันเองโดยพนักงานของ ก.ล.ต. ซึ่งก็ได้พยายามรักษาความเป็นกลางให้มากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน และคนในวงการตลาดทุนไม่มากนักน้อย

บทแรก

ก่อนจะมาเป็น ก.ล.ท.

“โดยที่การพัฒนาตลาดทุนของประเทศที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการพัฒนาตลาดรอง ซึ่งเป็นตลาดซื้อขายหลักทรัพย์เป็นหลัก แต่ยังขาดการพัฒนาตลาดแรก อันเป็นตลาดสำหรับหลักทรัพย์ออกใหม่ควบคู่กันไปด้วย ทำให้บทบาทที่สำคัญของตลาดรองในการเป็นตลาดที่สนับสนุนตลาดแรกไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตลาดแรกได้กว้างขวางขึ้นและให้มีตราสารประเภทต่างๆ ได้มากขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุน นอกจากนี้ โดยที่การควบคุมดูแลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ทำให้การกำกับและพัฒนาตลาดทุนขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งยังขาดมาตรการที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรมีกฎหมายและหน่วยงานที่เป็นศูนย์รวมในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ข้อความข้างต้นคือเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และต่อมาได้กลายมาเป็นหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๕ ตอน ๒๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๕ ข้อความดังกล่าวได้ให้ภาพอย่างย่อๆ ของเหตุผลและที่มาของการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.”) ในฐานะที่จะให้เป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ แต่หากจะขยายภาพดังกล่าวให้เห็นลำดับความเป็นมาของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. อย่างละเอียดแล้ว ก็จะต้องย้อนเวลากลับไปที่การประชุมคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ คณะรัฐมนตรีได้มีความห่วงใยต่อสภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ในช่วงเวลานั้นมีระดับปริมาณและราคาที่เพิ่มขึ้นจนผิดสังเกต จึงได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไปสรุปสถานการณ์พร้อมทั้งเสนอแนวทางป้องกันการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา อันถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการปรับโครงสร้างการกำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศให้ก้าวหน้าสู่ความเป็นสากลดังเช่นปัจจุบัน โดยต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยได้เสนอรายงานสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจให้ความเห็นชอบแนวทางการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงการคลังไปพิจารณาปรับโครงสร้างของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเพื่อจัดตั้งหน่วยงานระดับกองทำหน้าที่ดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์เป็นการเฉพาะ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นหน่วยงานถาวร เช่นเดียวกับหน่วยงานในประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีด้วย ซึ่งต่อมากองรัฐมนตรีก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๐ เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจดังกล่าว

เพื่อให้การกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนเป็นไปอย่างรัดกุม ทันต่อเหตุการณ์ บรรลุตามเป้าหมาย และแนวนโยบายของทางราชการ ในระหว่างที่การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าวยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(นายสุธี สิงห์เสนห์) จึงออกคำสั่งกระทรวงการคลังที่ ๒๗๕/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๐ แต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุน^๑ ขึ้นมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทุน กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งตลาดหลักทรัพย์และธุรกิจหลักทรัพย์ทั้งระบบ และให้คำแนะนำในการวางแผนการดำเนินงานของหน่วยงานกำกับและพัฒนาตลาดทุนที่จะจัดตั้งขึ้น

คณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุนได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทำการศึกษาระบบและโครงสร้างตลาดหลักทรัพย์ในขณะนั้น โดยให้เปรียบเทียบกับกรณีปฏิบัติและปัญหาเกี่ยวกับระบบตลาดหลักทรัพย์และธุรกิจหลักทรัพย์ในระบบและโครงสร้างของตลาดทุน และตลาดหลักทรัพย์ของ

^๑ คณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุน ประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	เป็นประธาน
๒. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	เป็นรองประธาน
๓. ปลัดกระทรวงการคลัง	เป็นรองประธาน
๔. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	เป็นกรรมการ
๕. กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
๖. นายอมร จันทรมบูรณ	เป็นกรรมการ
๗. นายเดิมนศักดิ์ กฤษณามระ	เป็นกรรมการ
๘. นายสุภกริชย์ แก้วเจริญ	เป็นกรรมการ
๙. รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (นายนิพัทธ์ ทุกขณะสุด)	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๐. ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. ผู้ช่วยผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (นายสุทธิชัย จิตราวณิช)	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยเพื่อวางแนวทางในการพัฒนาตลาดทุนที่ถาวร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตลาดทุน นอกจากนี้ พบว่าการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนมีขอบเขตที่จำกัด โดยการประกอบธุรกิจหรือการทำธุรกรรมบางด้านยังขาดกฎหมายควบคุม และอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ก็กระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน กล่าวคือ ในด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในฐานะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์หรือให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด รวมทั้งเป็นผู้สั่งรับหรือเพิกถอนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ และมีอำนาจหน้าที่กำกับควบคุมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ในฐานะเป็นผู้ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดและเป็นผู้ออกหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ในขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของบริษัทหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์-แห่งประเทศไทยทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสมาชิก ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ส่วนในด้านการระดมทุน กระทรวงพาณิชย์ก็ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหนังสือชี้ชวนของบริษัทมหาชนจำกัดที่ออกหลักทรัพย์เสนอขายต่อประชาชน และเป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ ส่วนตลาดหลักทรัพย์ฯ ดูแลการเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ของบริษัทจำกัดที่อยู่ระหว่างการพิจารณาว่าเป็นบริษัทจดทะเบียน หรือบริษัทรับอนุญาต ซึ่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เปิดช่องให้บริษัทดังกล่าวเสนอขายหุ้น หรือหุ้นกู้ต่อประชาชนได้โดยไม่ต้องแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เนื่องจากพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ที่ใช้บังคับในขณะนั้นค่อนข้างเข้มงวด จนทำให้หลายบริษัทไม่อยากแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด

การที่อำนาจหน้าที่และการกำกับดูแลดังกล่าวกระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน และหลายกฎหมาย ทำให้การกำกับดูแลพัฒนาตลาดทุนเกิดปัญหาความซ้ำซ้อน ขาดเอกภาพ และความต่อเนื่อง เนื่องจากมีความไม่สอดคล้องของกฎหมายที่ให้อำนาจแต่ละหน่วยงานในการกำกับดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้มีการออกพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ มีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและให้ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ มากขึ้น จึงกำหนดให้บริษัทมหาชนจำกัดต้องมีผู้ถือหุ้น ตั้งแต่หนึ่งร้อยคนและควบคุมการเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้ โดยห้ามบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีผู้ถือหุ้นถึงหนึ่งร้อยคน และห้ามบริษัทจำกัดเสนอขายหุ้นหรือหุ้นกู้ต่อประชาชน ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ มีผลใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ปรากฏว่ามีการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัดและการแปรสภาพบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เพียงไม่กี่รายเท่านั้น ทำให้มีหลักทรัพย์ที่ออกใหม่จำนวนน้อยมากอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตลาดแรก และส่งผลกระทบต่อปริมาณหลักทรัพย์ที่จะเข้ามาทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นตลาดรองตามไปด้วย

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๗ จึงได้มีการเรียกร้องให้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ และรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยให้กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าของเรื่อง และได้มีการเสนอร่างกฎหมายรวมทั้งข้อเสนออื่นๆ เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ แต่เรื่องได้หยุดชะงักไป ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีการออกพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อแก้ไขปัญหบางส่วน อันเนื่องมาจากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยให้บริษัทที่อยู่ระหว่างการพิจารณารับเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตสามารถเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชนและออกหุ้นกู้ได้โดยไม่ต้องแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่การแก้ไขปัญหาลักษณะนี้เป็นารแก้ไขเฉพาะจุดไม่ได้เป็นการแก้ไขทั้งระบบ ทำให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องกันของกฎหมาย นอกจากนี้ กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่มีบทบัญญัติที่กำกับดูแลการที่เจ้าของหลักทรัพย์นำหลักทรัพย์ที่ตนครอบครองอยู่เสนอขายแก่ประชาชน ในที่สุด คณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุน จึงเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กฎหมาย และวิธีกำกับควบคุมและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ พร้อมทั้งให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำกับและพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ ไปพร้อมกันด้วย

กระทรวงการคลังได้เห็นชอบกับข้อเสนอของคณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุนข้างต้น จึงมีหนังสือด่วนที่ กค ๘๓๐๓/๕๘๒๘๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อขอให้คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจอนุมัติหลักการในการยกเว้นกฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ มอบหมายให้กระทรวงการคลังไปดำเนินการยกเว้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์และธุรกิจหลักทรัพย์ โดยให้มีหลักการที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๒ เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจดังกล่าว สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงดำเนินการยกเว้นเบื้องต้นของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุนเสนอความเห็นต่อกระทรวงการคลัง แล้วนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายประมวล สภาวสุ) เพื่ออนุมัติในหลักการ และแต่งตั้งคณะทำงานร่างกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ต่อไป ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้อนุมัติในหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเสนอ และออกคำสั่งกระทรวงการคลังที่ ๖๔/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะทำงานร่างกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ทำหน้าที่ยกร่างกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ในช่วงเวลาเดียวกันที่คณะทำงานร่างกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พิจารณา ยกร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... ในรายละเอียด ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้ศึกษาข้อจำกัดและปัญหาในการพัฒนาตราสารการเงินประเภทต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ก็ได้ยกร่างพระราชบัญญัติตราสารการเงินขึ้น ซึ่งมีหลักการเพื่อแก้ไขข้อจำกัดของกฎหมายเกี่ยวกับการออกหุ้น และตราสารแห่งหนี้ขายให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งเพื่อให้มีกฎหมายรองรับตราสารการเงินประเภทต่างๆ ที่ยังไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายในขณะนั้น และขอให้กระทรวงการคลัง เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ซึ่งในการ

ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้มีการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับ คือ (๑) ร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... และ (๒) ร่างพระราชบัญญัติตราสารการเงิน พ.ศ. .... ที่กระทรวงการคลังเป็นผู้เสนอ และ (๓) ร่างพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้เสนอ และคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเศรษฐกิจได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ มีความสัมพันธ์กัน และมีบางส่วนที่ยังซ้ำซ้อนกันอยู่ จึงได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นเพื่อรับร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าว ไปพิจารณาในรายละเอียดให้มีความสอดคล้องกัน แล้วเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาภายใน ๒ เดือน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายสุธี สิงห์เสน่ห์) เป็นประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจดังกล่าว ในการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อร่วมกันพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าว โดยคณะทำงานได้นำสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตราสารการเงิน ไปรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พร้อมทั้งได้แก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดให้สอดคล้อง และมีให้ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งในส่วนของ การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คณะทำงานได้พิจารณาโดยใช้ร่างที่เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับปรุงขึ้นใหม่จากร่างเดิมของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และได้มีการพิจารณาความเหมาะสมในการให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการออกเสนอขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก รวมทั้งบทบัญญัติที่เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ต่อประชาชนด้วย และเมื่อการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวแล้วเสร็จ กระทรวงการคลังก็ได้มีหนังสือที่ กค ๐๓๐๕/๗๖๓๑๗ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายเศรษฐกิจได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... ที่กระทรวงการคลังเสนอข้างต้นรวม ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม วันที่ ๗ และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และกระทรวงการคลังได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๔ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... ที่กระทรวงการคลังแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งคณะทำงานพิเศษตรวจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓ สัปดาห์แล้วแจ้งให้รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้ทราบ จากนั้นให้เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไปได้ และร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... ก็ได้ผ่านมติรับหลักการจากที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๓๒/๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๔ พร้อมกับร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีก ๓ ฉบับ คือ (๑) ร่างพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. .... เพื่อยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้ต่อประชาชนในพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันและปรับปรุงบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... (๒) ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เพื่อยกเลิกข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์ในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน และ (๓) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. .... ที่ไม่กำหนดอัตราส่วนการถือหุ้นและจำนวนผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด และเพื่อให้การแปรสภาพจากบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเป็นไปโดยความสมัครใจในกรณีที่บริษัทจำกัดประสงค์จะชี้ชวนให้ประชาชนร่วมลงทุน ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว ซึ่งข้อบังคับกำหนดให้คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๕๐ วัน แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... มีเนื้อหารายละเอียดมาก และจะเป็นการวางโครงสร้างที่สำคัญสำหรับการพัฒนาตลาดทุนในอนาคต คณะกรรมการจึงได้ขอขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติออกไปอีก ๔๕ วัน โดยคณะกรรมการได้กำหนดวันประชุม

ทุกวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี โดยเริ่มประชุมครั้งแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๕ และครั้งสุดท้ายเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ รวมทั้งสิ้น ๓๔ ครั้ง โดยในการประชุมแต่ละครั้ง ได้มีการพิจารณาเนื้อหาโดยละเอียดเป็นรายมาตรา รวมทั้งสิ้น ๓๔๔ มาตรา นับว่าเป็นกฎหมายที่มีความยาวและมีเนื้อหารายละเอียดมากที่สุดฉบับหนึ่ง ในที่สุด เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ คณะกรรมาธิการจึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีก ๓ ฉบับ พร้อมรายงานของคณะกรรมาธิการให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำเสนอที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาพิจารณาต่อไป ซึ่งในที่สุด ร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๕ ตอน ๒๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๕ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จึงถือเป็นองค์กรกำกับดูแลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ อันเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ ที่เคยมีผู้ตั้งข้อสงสัยไว้

• กระบวนการออกกฎหมาย

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญฉบับหนึ่ง จึงได้รับความสนใจและมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในหลายประเด็น เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญอื่น ๆ ซึ่งประเด็นหนึ่งที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากก็คือ การเป็นกฎหมายที่ออกในสมัยที่ไม่มีระบบรัฐสภาตามปกติ จึงถูกมองว่าเป็นกฎหมายที่ออกมาอย่างรีบร้อนและกระทำโดยคณะบุคคลเพียงบางกลุ่มที่ปราศจากการถ่วงถ่วงอย่างละเอียดรอบคอบ แต่เมื่อได้ทราบลำดับความจำเป็นมาของการตราพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมาตามลำดับ โดยมีคณะกรรมการกำกับและพัฒนาตลาดทุนซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบสำคัญ ซึ่งได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระบบและโครงสร้างการกำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศต่างๆ มามากพอสมควร โดยมีได้กระทำอย่างเร่งด่วนจน

ขาดความรอบคอบ นอกจากนี้ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ก็มีการพิจารณาร่วมกันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยเฉพาะในชั้นการพิจารณาของ คณะกรรมการวิสามัญก็ได้มีการประชุมพิจารณาอย่างต่อเนื่องทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดีรวมถึง ๓๕ ครั้ง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายที่ได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดยิ่งกว่ากฎหมายบางฉบับ ในสมัยที่มีสภาพปกติเสียอีก

• รูปแบบและสถานะขององค์กรกำกับดูแลตลาดทุน

ในระหว่างการพิจารณาได้มีการอภิปรายกันมากในเรื่องรูปแบบและองค์ประกอบขององค์กรกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน โดยการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในชั้นต่างๆ ได้มีการเสนอรูปแบบและองค์ประกอบขององค์กรกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนแตกต่างกันออกไป นับตั้งแต่ในชั้นคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์และการระดมทุนในตลาดทุน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายสุชี สิงห์เสนห์) เป็นประธาน ได้มีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับโครงสร้างและสถานะของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดทุน ว่าควรจะมีสถานะใดระหว่างหน่วยงานที่สังกัดในระบบราชการกับองค์กรกำกับดูแลอิสระที่ไม่ใช่ราชการ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าควรให้มีสถานะเป็นองค์กรอิสระเช่นเดียวกับ องค์กรกำกับดูแลตลาดทุนของต่างประเทศ และในชั้นคณะกรรมการถ่วงดุลฯ ฝ่ายเศรษฐกิจก็ได้มีข้อเสนอแนะให้กระทรวงการคลังเพิ่มเติมให้มีคณะกรรมการบริหาร (executive committee) มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ด. มอบหมาย และให้คำเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ก.ล.ด. ในการออกข้อกำหนดและดำเนินมาตรการใดๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ล.ด. ด้วย แต่ต่อมาได้ตัดออกจากร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม ร่างที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้กำหนดให้มีคณะกรรมการ ๒ คณะ คือ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการ ก.ล.ด.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลตลาดทุน โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการ ก.ล.ด. มิได้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังร่วมเป็นกรรมการด้วย เพื่อให้เป็นไปตามประเทศ

สากลทั่วไป และมีคณะกรรมการควบคุมหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการถ่วงดุลและคานอำนาจของคณะกรรมการ ก.ล.ต. แต่ในที่สุดร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ก็เสนอให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีองค์ประกอบดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน โดยเห็นว่าแม้จะไม่ใช่เป็นสากลบ้างก็ตาม แต่ในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นแห่งการจัดตั้งนั้น การให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับและพัฒนาตลาดทุน เนื่องจากจำเป็นต้องมีผู้ประสานนโยบายด้านตลาดทุนกับเศรษฐกิจภาคอื่นๆ และการให้ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ และผู้ว่าราชการแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่งในช่วงระยะเริ่มต้นจัดตั้งด้วย ก็จะเป็นผลดีในด้านที่จะทำให้การกำกับดูแลพัฒนา มีความต่อเนื่อง เพราะเป็นการกิจที่เคยอดูภายใต้ความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานดังกล่าว สำหรับการให้มีคณะกรรมการควบคุมหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินั้น คณะกรรมการวิสามัญเห็นว่า อาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานจึงให้ตัดออก อย่างไรก็ดี เพื่อแก้ไขความห่วงใยเกี่ยวกับการถ่วงดุลและคานอำนาจของคณะกรรมการ ก.ล.ต. คณะกรรมการวิสามัญจึงให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งของคณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในเรื่องที่สำคัญ โดยให้บุคคลดังกล่าวยื่นอุทธรณ์ต่อองค์กรที่มีความอิสระแทนได้ อันเป็นที่มาของการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๕

• ข้อมูลอื่นๆ ที่น่าสนใจ

แม้ว่าโดยผลของกฎหมายจะถือว่าสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ แล้วก็ตาม แต่ขณะนั้นสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ยังไม่ได้เปิดดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบ คือ ยังไม่มีการติดต่อหรือเปิดรับคำขอใดๆ จากภาคธุรกิจเอกชนโดยทั่วไป เนื่องจากอยู่ในช่วงเวลาของการเตรียมการตามกรอบเวลาที่กฎหมายให้ไว้ จนกระทั่งวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงได้มีการทำพิธีเปิดที่ทำการสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ณ อาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์ เพื่อใช้เป็นที่ทำการชั่วคราว สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. จึงถือเอาวันดังกล่าวเป็นวันเปิดดำเนินงานอย่างเป็นทางการ แต่บังเอิญที่วันดังกล่าวตรงกับวันเสาร์และ

เป็นวันวิสาขบูชา จึงทำให้การติดต่อดำเนินงานกับบุคคลทั่วไปต้องเลื่อนมาเป็นวันอังคารที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕ (วันจันทร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เป็นวันหยุดชดเชยวันวิสาขบูชา) อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่วันก่อนหน้านั้นได้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศขึ้น (เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ) และสถานการณ์เริ่มรุนแรงขึ้นเป็นลำดับจนถึงขนาดที่ต้องเรียกประชุมคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นการด่วนในวันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เพื่อพิจารณาว่าสมควรจะมีคำสั่งให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ หยุดทำการสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนทั้งหมดเป็นการชั่วคราวหรือไม่ ซึ่งฝ่ายที่มีหน้าที่ควบคุมสถานการณ์ในขณะนั้นได้เสนอให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีคำสั่งปิดตลาด แต่คณะกรรมการ ก.ล.ต. พิจารณาแล้วเห็นว่าการมีคำสั่งปิดตลาดจะยิ่งทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกตื่นตระหนกต่อสถานการณ์ในขณะนั้นมากยิ่งขึ้นและหยุดการจับจ่ายใช้สอย อันจะไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงไม่ได้มีคำสั่งให้ปิดตลาดแต่อย่างใด ซึ่งก็เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง เนื่องจากเมื่อเปิดตลาดผู้ลงทุนส่วนใหญ่ก็มิได้มีการเทขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่กระทบต่อสภาพของตลาดอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

ในการประชุมคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในระยะแรก ๆ คณะกรรมการ ก.ล.ต. ยังมีการกิจต้องพิจารณาร่างประกาศต่าง ๆ หลายเรื่อง เพื่อให้มีกฎหมายที่จำเป็นต้องออกใช้บังคับ โดยในการออกกฎหมายนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๓๔ โดยมีคำสั่งที่ ๒๒๓/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๓๔ แต่งตั้งคณะทำงานร่างหลักเกณฑ์การกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเตรียมการยกร่างประกาศต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องนำออกใช้ในทันทีที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยในขบวนการยกร่างประกาศเหล่านี้ได้มีการหารือร่วมกับผู้แทนภาคเอกชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำให้ในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ มีประกาศที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้มีมติให้ออกใช้บังคับเพื่อรองรับธุรกรรมด้านต่าง ๆ ถึง ๑๕ ฉบับ

สำหรับในด้านการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในระยะเริ่มต้นนั้นก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ทั่วไป แต่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งในด้านการให้ใช้อาคารธนาคารแห่ง-

สถานที่ทำการ สำนักงาน
คณะกรรมการ ก.ล.ต.
ณ อาคารธนาคารแห่งประเทศไทย
สำนักงานสุรวงศ์

ประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์ เป็นที่ทำการตั้งแต่เริ่มเปิดดำเนินการ และการให้ยืมตัวบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ด้านการกำกับดูแลตลาดทุนมาช่วยปฏิบัติงานในระยะเริ่มต้นถึง ๓๐ คน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ยังได้รับความช่วยเหลือในการยืมตัวบุคลากรจากกระทรวงการคลังอีก ๔ คน และจากตลาดหลักทรัพย์ฯ อีก ๒ คน ซึ่งต่อมาบุคลากรที่ขอยืมตัวมานี้ส่วนใหญ่ได้ตัดสินใจขอโอนย้ายมาเป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และยังคงเป็นพนักงานอยู่จนถึงปัจจุบัน

แม้ว่าปัจจุบันนี้ได้มีการตราพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนมาเป็นระยะเวลาสิบปีแล้วก็ตาม แต่ก็มีได้หมายความว่าเมื่อมีกฎหมายและมีการจัดตั้งหน่วยงานที่เป็นศูนย์รวมในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนขึ้นสำเร็จแล้ว จะทำให้ปัญหาทุกอย่างในตลาดทุนของประเทศได้รับการแก้ไขจนหมดสิ้นไป เพราะตลาดทุนมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ตลอดเวลา การกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้อำนาจของกฎหมายจึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถใช้กฎหมายที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละขณะ และที่ผ่านมามาตลอด ๑๐ ปี สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ก็ได้พยายามทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ตลาดทุนของประเทศไทยสามารถทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางในการระดมทุนของภาคธุรกิจ และเป็นทางเลือกในการลงทุนของประชาชน ที่มีความเป็นระเบียบ มีคุณภาพระหว่างความมีประสิทธิภาพ สะดวกคล่องตัว น่าเชื่อถือและเป็นธรรม ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งจะได้อีกเล่าในบทถัดๆ ไป